

॥ ५६ ॥ इतिकर्णपर्वणिनैलकंठीयेभारतभाष्यदीपेचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ मारिषहेराजन् ॥ १ ॥ २ ॥ दृषः महोक्षः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ आयुधस्यास्तिनवेतिज्ञानं
परिज्ञानं रुतंजयपराजयसूचकं अतिभारोदुर्वहत्वं ॥ ८ ॥ निमित्तानिदिव्यांतरिक्षभौमानिग्रहाद्यानुकूल्यप्रातिकूल्यादीनि ॥ ९ ॥ निदर्शनं दृष्टान्तं ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ अतिपातिनः गत्यति

कर्णं वाजघ्नतुः कृष्णौ कर्णौ वा निजघानतौ ॥ एवमुक्त्वा तुराधेयः पुनरेव विशांपते ॥ अब्रवीन्मद्राजानं याहियाहीत्यसंभ्रमं ॥ ५६ ॥ इति श्रीमहाभारते कर्णपर्व
णिकर्णमद्राधिपसंवादे चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥ ॥ ७ ॥ संजय उवाच ॥ मारिषाधिरथेः श्रुत्वा वाचो युद्धाभिनंदिनः ॥ शल्यो ब्रवीत्युनः कर्णं निदर्शनमि
दं वचः ॥ १ ॥ जातो हं यज्वनां वंशे संग्रामेष्वनिवर्तिनां ॥ राज्ञां मूर्धाभिषिक्तानां स्वयंधर्मपरायणः ॥ २ ॥ यथैव मत्तो मद्येन त्वं तथा लक्ष्यसे वृष ॥ तथा घत्वां प्रमा
द्यंतं चिकित्सेयं सुहृत्तया ॥ ३ ॥ इमां काकोपमां कर्णं प्रोच्यमानां निबोध मे ॥ श्रुत्वा यथेष्टं कुर्यात्स्वं निहीनकुलपांसन ॥ ४ ॥ नाहमात्मनि किंचिद्वै किल्विषं कर्णसं
स्मरे ॥ येन मां त्वं महाबाहो हंतुमिच्छस्य नागसं ॥ ५ ॥ अवश्यं तु मया वाच्यं बुद्ध्या तात्त्वद्विताहितं ॥ विशेषतोरथस्येन राज्ञश्चैव हितैषिणा ॥ ६ ॥ समंच विषमंचैव
रथिनश्च बलावलं ॥ श्रमः खेदश्च सततं हयानां रथिना सह ॥ ७ ॥ आयुधस्य परिज्ञानं रुतं च मृगपक्षिणां ॥ भारश्चाप्यतिभारश्च शल्यानां च प्रतिक्रिया ॥ ८ ॥ अ
स्य योगश्च युद्धं च निमित्तानि तथैव च ॥ सर्वमेतन्मया ज्ञेयं रथस्यास्य कुटुंबिना ॥ ९ ॥ अतस्त्वां कथये कर्णं निदर्शनमिदं पुनः ॥ वैश्यः किल समुद्रांते प्रभूतधनधा
न्यवान् ॥ १० ॥ यज्वादानपतिः क्षांतः स्वकर्मस्थो भवच्छुचिः ॥ बहुपुत्रः प्रियापत्यः सर्वभूतानुकंपकः ॥ ११ ॥ राज्ञो धर्मप्रधानस्य राष्ट्रे वसतिर्भयः ॥ पुत्राणां
तस्य बालानां कुमारानां यशस्विनां ॥ १२ ॥ काको बहूनामभवदुच्छिष्टकृतभोजनः ॥ तस्मै सदा प्रयच्छंति वैश्यपुत्राः कुमारकाः ॥ १३ ॥ मांसोदनं दधिक्षीरं पा
यसं मधुसर्पिणी ॥ स चोच्छिष्टभृतः काको वैश्यपुत्रैः कुमारकैः ॥ १४ ॥ सदृशान्यक्षिणो दत्तः श्रेयसश्चाधिचिक्षिपे ॥ अथ हंसाः समुद्रांते कदाचिदतिपातिनः ॥ १५ ॥
गरुडस्य गतौ तुल्याश्चक्रांगारुहचतसः ॥ कुमारकास्तदा हंसान् दृष्ट्वा काकमथाब्रुवन् ॥ १६ ॥ भवानेव विशिष्टो हि पतत्रिभ्यो विहंगम ॥ प्रतार्यमाणस्तैः सर्वैर
ल्पबुद्धिभिरंडजः ॥ १७ ॥ तद्वचः सत्यमित्येव मौख्याद्वर्पाच्च मन्यते ॥ तान्सोभिपत्य जिज्ञासुः कण्ठांश्रेष्ठभागिति ॥ १८ ॥ उच्छिष्टदर्पितः काको बहूनां दूरपा
तिनां ॥ तेषां यं प्रवरं मे नेहंसानां दूरपातिनां ॥ १९ ॥ तमाह्वयत दुर्बुद्धिः पताव इति पक्षिणं ॥ तच्छ्रुत्वा प्राह संहंसायेतत्रासन्समागताः ॥ २० ॥

शयगामिनः ॥ १५ ॥ चक्रांगाः मानसचारिणः ॥ १६ ॥ पतत्रिभ्योऽन्येभ्यः प्रतार्यमाणोऽन्यथा प्रत्याव्यमानः ॥ १७ ॥ श्रेष्ठभाक् श्रेष्ठं अंगं भजते ॥ १८ ॥ १९ ॥ पतावः गच्छावः ॥ २० ॥